

Ms. mottatt 1. desember 1944.

ET VEGPROFIL VED VESTRE AKERS KIRKE

AV

J. A. DONS

Med 3 fig. i teksten. English Summary.

Det er for en stor del vegskjæringene som gjør det mulig å studere de geologiske forhold i Oslo's nærmeste omegn. Flere ganger har det imidlertid hendt meg under arbeidet i disse trakter at nydelige profiler var dekket til med en stor granitmur eller betongvegg, da jeg kom for å studere forholdene nærmere. På den måten er mange viktige opplysninger gått tapt gjennom årenes løp.

Mellom Vestre Akers kirke og Universitetet på Blindern er det, ved Blindernvegens utvidelse, blitt synlig et interessant profil på NO-siden av vegen i en lengde av ca. 50 m. Da profilet kan ha betydning for senere geologisk kartlegging, har jeg tatt opp nedenforstående profil (fig. 1) mens det ennå var tilgjengelig.

Vegen her har NV—SO-retning og går således omtrent loddrett på sedimentenes strøkretning. Ved funn av *Ogygiocaris dilatata* og noen graptoliter kan skiferen bestemmes som andre og midtre del av 4 a α . Dette passer bra med K. O. Bjørlykkes Kart over Kristiania by (N. G. U., nr. 25, 1898) som viser 4 b ca. 60 m østenfor ved bygrensen. Skiferens fall er varierende; for det meste temmelig steilt.

En mænaitgang omtrent i strøkretningen inntar den venstre del av fjellveggen. Mæniten er lys grå-gul av farge, med masser av ør-små svovelkiskrystaller. Bergarten er forholdsvis frisk.

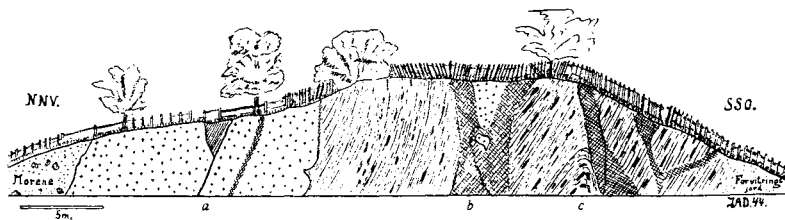

Fig. 1. Profil i Blindernveien. Kryssmerket er mænait. Streket er skifer. Skravert er brecciering.

Mænaitgangen, som hele profilet for øvrig, bærer preg av tidligere intens bevegelse. I sitt nåværende snitt har gangen en liten skifertrekant midt i (fig. 1 a, 2). Langs trekantens høyre side går en tydelig, nå åpen, sprekk på skrå ned mot venstre. Sprekken går rettlinjet inn i mænaiten. Langs trekantens venstre side finnes ingen liknende sprekkdannelse.

Det har her sannsynligvis foregått en forkastning langs den nevnte sprekk, hvorved den venstre side er senket relativt i forhold til den høye.

En annen forklaring kunne være at gangen har delt seg, noe som jeg ofte har iaktatt nettopp hos mænaitganger. I et vegprofil syd for Søsterkirkene på Gran fant jeg således en mænaitgang som grenet seg ut i bløt cyclocrinus-skifer. De enkelte grenene snørte seg sammen og videt seg ut flere ganger, hvoretter de alle møttes igjen og fortsatte som én gang videre oppover.

Men på grunn av den tydelige sprekk og de kraftige spor av dislokasjoner i resten av profilet anser jeg forkastningen som sikker. Forkastningsplanet's strøk er sannsynligvis NNO—SSV. Hvis en bare betrakter en bevegelse i et plan loddrett på profilveggen vil den vertikale spranghøyde bli på 7—10 m. I gangens høyre blokk finnes en knusingssone på ca. $\frac{1}{2}$ m's bredde parallell forkastningen. Langs dette plan kan det også ha foregått bevegelser som kan forandre ovenfornevnte overslag.

I profilets midtre del finnes også høyt oppe en klomp av mænait (fig. 1 b). Om denne er forflyttet fra gangen til venstre eller den er en slags forgrening lar seg neppe påvise. Omkring denne klomp og under den er skiferen knust, til dels mylonitisert og gjennomvevd av kalkspatårer. Glidespeil er meget alminnelige her. Glideflatene har

Fig. 2.

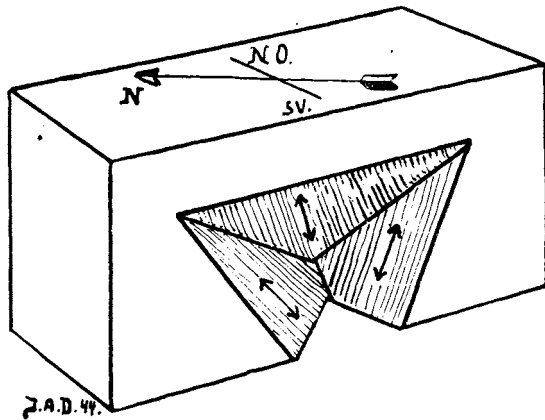

Fig. 3. Blokk-diagram som viser glideflatenes beliggenhet. Pilene betegner glidestripenes retning.

3 retninger og hvor disse flater møtes danner de tilnærmet et rett hjørne (fig. 3).

Knusingssoner finnes flere steder i skiferen lenger til høyre. Kalkspat er her ikke så utbredt. Skiferen er brutt i fliser og raser lett ned. En skarp sadel (fig. 1 c) er avskåret av brecciering på venstre side. Moréne- og forvittringsjord danner profilets yttergrenser.

I den indre del av Oslofjord foregikk det i den permiske urotid en oppdeling av fjellgrunnen i et system av blokker. Særlig de nord—sydgående bruddlinjer i Sandviksdalen og gjennom Ullernåsen er lett påvislige.

I det omtalte vegprofil som antas å skjære gjennom en tilsvarende (kanskje noe mindre) bruddsone, ser en hvor komplisert selve bevegelsen har vært på sine steder.

SUMMARY

The present note describes Permian (?) disturbances demonstrated in a NV—NE road-section near the University of Blindern, Oslo. In the section (fig. 1) a mænaite dike to the left (a) is cut by a fault evidently causing a relative uplift of the block to the right (fig. 2). A smaler mænaite body to the right (b) at the top of the section probably belongs to the same dike. The shale forming the major part of the section, contains various graptolites and the trilobite *Ogygiocaris dilatata* distinguishing the zone 4 a α of the Ordovician. The folded shale has several zones of strong brecciation (shear zones), one of them showing three well defined slickenside planes meeting at right angles and provided with distinct striæ (fig. 3). Through the classical papers of Kjerulf and Brøgger it has become evident that the Oslo Region was divided by numerous S—N faults into a pronounced block system. The present section with its fault and slickensides indicates the complexity of movement within one of these zones of dislocation.

